

Slovenska cesta 54 dkom@dkom.si
SI-1000 Ljubljana www.dkom.si
T 01 234 28 00

Številka: 018-085/2023-4

Datum: 11. 8. 2023

SKLEP

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: Državna revizijska komisija) je na podlagi 39. in 70. člena Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/11 s sprem.; v nadaljevanju: ZPVPJN) v senatu dr. Mateje Škabar kot predsednice senata ter Aleksandra Petrovčiča in Andraža Žvana kot članov senata v postopku pravnega varstva pri oddaji javnega naročila »*Asfaltiranje in rekonstrukcija cest v Občini Vojnik v letu 2023*« na podlagi zahtevka za revizijo, ki ga je vložil vlagatelj VOC CELJE, vzdrževanje in obnova cest, d.o.o., Lava 42, 3000 Celje (v nadaljevanju: vlagatelj), zoper ravnanje naročnika Občina Vojnik, Keršova ulica 8, 3212 Vojnik (v nadaljevanju: naročnik), 11. 8. 2023

odločila:

1. Zahtevke za revizijo se zavrne kot neutemeljen.
2. Zahteva vlagatelja za povrnitev stroškov pravnega varstva se zavrne.

Obrazložitev:

Obvestilo o predmetnem javnem naročilu, ki ga naročnik oddaja v postopku naročila male vrednosti, je bilo 19. 5. 2023 objavljeno na Portalu javnih naročil pod št. objave JN003022/2023-W01.

Naročnik je 20. 6. 2023 na Portalu javnih naročil objavil *Obvestilo o izbiri najugodnejšega ponudnika* z dne 19. 6. 2023 (v nadaljevanju: prvotna odločitev o oddaji javnega naročila) – s katero je kot najugodnejšo ponudbo izbral ponudbo ponudnika Remont NG, d.o.o., Velika Pirešica 51, 3310 Žalec (v nadaljevanju: izbrani ponudnik) – vendar jo je zaradi poziva vlagatelja z dokumentom *Odločitev o preklicu oddaje javnega naročila*, dne 23. 6. 2023 objavljenim na Portalu javnih naročil, razveljavil in navedel, da bo ponudbo (izbranega ponudnika) ponovno preučil. Naročnik je tako 30. 6. 2023 sprejel in istega dne na Portalu javnih naročil objavil novo *Obvestilo o izbiri najugodnejšega ponudnika* (v nadaljevanju: izpodbijana odločitev o oddaji javnega naročila), s katero je odločil, da se javno naročilo odda istemu, tj. izbranemu ponudniku. Naročnik je namreč izbranega ponudnika pozval k razjasnitvi glede navedbe zavarovanja poklicne odgovornosti in zagotovitve minimalnega zahtevanega zneska zavarovanja ter na podlagi

prejetega odgovora ugotovil, da je ponudba izbranega ponudnika dopustna. Naročnik dopustnosti preostalih dveh ponudb, ki sta glede na postavljeno merilo (najnižja ponudbena cena) bili uvrščeni za ponudbo izbranega ponudnika (torej tudi vlagateljve, ki je bila uvrščena na drugo mesto), ni preverjal.

Vlagatelj je 7. 7. 2023 vložil zahtevek za revizijo, v katerem zahteva razveljavitev izpodbijane odločitve o oddaji javnega naročila in povrnitev priglašenih stroškov postopka pravnega varstva. Navaja, da je ponudba izbranega ponudnika nedopustna in bi jo zato naročnik moral skladno z Zakonom o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15 s sprem.; v nadaljevanju: ZJN-3) zavrniti ter kot najugodnejšo dopustno ponudbo izbrati njegovo ponudbo.

Uvodoma poudarja, da iz obrazca ESPD izbranega ponudnika izhaja neizpolnjevanje pogojev iz dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila (v nadaljevanju tudi: razpisna dokumentacija), pri čemer je naročnik izbranemu ponudniku nedopustno dovolil popravek obrazca ESPD oziroma dopolnitev in spremembo ponudbe v delu, v katerem mu tega ne bi smel dopustiti. S takšnim ravnanjem je kršil pravila o izbiri dopustne ponudbe (prvi odstavek 89. člena ZJN-3 v zvezi z 29. točko prvega odstavka 2. člena ZJN-3), načelo enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3), pravila lastne razpisne dokumentacije in s tem načelo transparentnosti (6. člen ZJN-3), drugi odstavek 67. člena ZJN-3 ter omejitve glede dopustnega pojasnjevanja, dopolnjevanja in spreminjanja ponudbe (peti in šesti odstavek 89. člena ZJN-3). Glede na to, da je izbrani ponudnik v obrazcu ESPD v delu, v katerem je bilo treba potrditi izpolnjevanje pogoja v zvezi z zavarovanjem poklicne odgovornosti (podtočka 11, točka Č, poglavje 6 Navodil za pripravo ponudbe) na vprašanje »*Kot gospodarski subjekt bomo zagotovili minimalni zahtevani znesek*« odgovoril z »*Ne*«, naročnik pa ni predvidel drugega dokazila glede izpolnjevanja predmetnega pogoja niti ga ni v svoji ponudbi predložil izbrani ponudnik, navedeni odgovor izbranega ponudnika v obrazcu ESPD predstavlja edini izraz in izkaz njegove volje o (ne)izpolnjevanju tega pogoja.

Dalje vlagatelj meni, da odgovor izbranega ponudnika na naročnikov poziv ne predstavlja razjasnitve ponudbe, temveč njeno spremembo in dopolnitev, saj v konkretnem primeru ponudnikove volje ni mogoče spremeniti z razjasnitvijo, temveč le s spremembo in dopolnitvijo ponudbe. Ker obrazec ESPD predstavlja uradno izjavo gospodarskega subjekta in s tem edini izkaz njegove ponudbene volje v trenutku oddaje ponudbe, kadar te na drugi način po naravi stvari ni mogoče preveriti, njegovo spreminjanje (tudi skladno s stališčem Ministrstva za javno upravo, ki ga lahko Državna revizijska komisija v primeru dvoma preveri oziroma pridobi) po poteku roka za oddajo ponudb ni dopustno, saj to samo po sebi konstituira dokazilo glede (ne)izpolnjevanja razpisnih pogojev. Ob tem se sklicuje na podano stališče Upravnega sodišča Republike Slovenije v sodbi št. I U 863/2021-21 z dne 11. 10. 2021 ter določbi petega in šestega odstavka 89. člena ZJN-3. V zvezi z navedenim poudarja, da se je naročnik s tem, ko je izbranega ponudnika pozval k pojasnilu ponudbe v obravnavanem delu (ter sprejel njegovo dopolnitev in spremembo ponudbe), čezmerno in proaktivno postavil v položaj sooblikovanja ponudnikove volje, saj ga je pozval k pojasnilu v delu, kjer je bila njegova ponudbena dokumentacija popolnoma jasna. Ker je ta del povezan s tehničnimi specifikacijami javnega naročila, za njegovo dopolnjevanje velja tudi prepoved iz šestega odstavka 89. člena ZJN-3.

Nadalje vlagatelj navaja, da v obravnavanem primeru tudi ne gre za očitno napako, saj na prvi pogled ni mogoče ugotoviti niti, da gre za napako, če pa bi šlo za napako, pa ni mogoče vnaprej vedeti pravilne ponudnikove volje. Ob tem se sklicuje tudi na stališče v pravni literaturi, da »*umanjkanje zahtevane zavarovalne storitve v ponudbi vlagatelja ni mogoče opredeliti kot pomanjkljivost, ki jo je mogoče sanirati z dopolnjevanjem ali popravo ponudbene dokumentacije*«. Po mnenju vlagatelja je dopolnitev in sprememba ponudbe izbranega ponudnika nedopustna tudi

iz razloga, ker je samoiniciativna, saj ga je naročnik pozval k razjasnitvi ponudbe, izbrani ponudnik pa je samovoljno posredoval tudi korigiran obrazec ESPD in izjavo zavarovalnice. Ker lahko ugotovitev o pomanjkljivostih ponudbe sprejme le naročnik, vlagatelj ob sklicevanju na splošna pravila obligacijskega prava (prvi odstavek 22. člena, prvi in drugi odstavek 25. člena ter prvi odstavek 26. člena veljavnega Obligacijskega zakonika), določbo petega odstavka 89. člena ZJN-3 in stališče Državne revizijske komisije (podano v odločitvi št. 018-193/2016-9) meni, da bi moral naročnik dopolnitev ponudbe izbranega ponudnika obravnavati kot brezpredmetno in oceniti njegovo pravočasno predloženo ponudbo.

Dopolnjevanje ponudbe izbranega ponudnika je po mnenju vlagatelja tudi v nasprotju z načelom enake obravnave ponudnikov in zahtevo po preglednosti, pomen katerih je v več zadevah poudarilo tudi sodišče Evropske unije in ki nasprotujeta kakršnim koli pogajanjem med naročnikom in ponudnikom ter zaradi česar predložene ponudbe, ki ni natančna ali v skladu s tehničnimi specifikacijami oziroma drugimi ključnimi zahtevami iz razpisne dokumentacije, ni mogoče spreminjati. S tem, ko je naročnik izbranega ponudnika pozval k dopolnitvi ponudbe v delu, v katerem je ta izrazil ponudbeno voljo v obrazcu ESPD, je izbranega ponudnika privilegiral, da je lahko obrazec ESPD spreminjal po poteku roka za oddajo ponudb, medtem ko so drugi ponudniki morali obrazec ESPD, izpolnjen skladno z razpisnimi zahtevami, predložiti že v ponudbi. Nenazadnje vlagatelj še izpostavlja, da naknadno predložena izjava zavarovalnice ne izkazuje, da je imel izbrani ponudnik ob oddaji ponudbe oziroma da bo imel ob podpisu gradbene pogodbe sklenjeno zavarovanje poklicne odgovornosti, saj je zavarovanje sklenil 10. 6. 2020 (tj. več kot tri leta nazaj), zato ni nujno, da je dejansko stanje še vedno enako – zavarovanje bi bilo namreč lahko v tem času s strani izbranega ponudnika ali zavarovalnice tudi odpovedano.

Naročnik je 10. 7. 2023 izbranemu ponudniku posredoval zahtevek za revizijo in 12. 7. 2023 prejel njegovo izjasnitev. Izbrani ponudnik je pojasnil, da je v obrazcu ESPD navedel, da bo zagotovil zavarovanje poklicne odgovornosti v znesku 500.000,00 EUR (tj. 100.000,00 EUR več, kot je minimalni znesek, ki ga je zahteval naročnik), kar predstavlja jasen in nedvoumen izraz njegove volje o izpolnjevanju predmetnega pogoja, žal pa je nato pri vprašanju, ali bo zagotovil minimalni zahtevani znesek, pomotoma označil »Ne« namesto »Da«. Glede na predhodno jasno naveden znesek zavarovanja izbrani ponudnik meni, da gre v njegovi ponudbi za očitno napako. Poudarja, da je na poziv naročnika posredoval obrazec ESPD, v katerem je pomota zgolj označena, ter priložil tudi Izjavo Zavarovalnice Triglav d.d., zato v konkretnem primeru ne gre za kakršno koli dopolnjevanje ponudbe oziroma spreminjanje obrazca ESPD, pojasnilo pa se je nanašalo na takšne elemente ponudbe, katerih obstoj je bilo mogoče preveriti pred iztekom roka, določenega za predložitev ponudbe, pri tem pa ni prišlo do kršitev načel enakopravne obravnave ponudnikov in transparentnosti. Nadalje izbrani ponudnik kot brezpredmetno označi navedbo vlagatelja, da izjava zavarovalnice iz leta 2020 ne izkazuje dejstva, da ima še veljavno zavarovanje poklicne odgovornosti, saj naročnik predložitve predmetne izjave ali drugega smiselno enakega dokazila v zvezi z zavarovanjem poklicne odgovornosti pri oddaji ponudbe ni zahteval, kar v zahtevku za revizijo navaja tudi sam vlagatelj.

Naročnik je 18. 7. 2023 z odločitvijo o zahtevku za revizijo vlagateljev zahtevek za revizijo zavrnil kot neutemeljen. Uvodoma pojasnjuje, da je na opozorilo vlagatelja razveljavil prvotno odločitev o oddaji javnega naročila in izbranega ponudnika pozval k razjasnitvi ponudbe, saj ni bilo jasno, kaj je ponudnik mislil s tem, ko je na vprašanje, da bo zagotovil minimalni zahtevani znesek v vrednosti 400.000,00 EUR odgovoril z »Ne«. Dalje na vlagateljeve očitke odgovarja, da je s tem, ko je izbrani ponudnik odgovoril, da se je pri izpolnjevanju obrazca ESPD zmotil in predložil zavarovanje Zavarovalnice Triglav d.d. v višini 500.000,00 EUR, sklenjeno že od 15. 2. 2020 in veljavno v času oddaje ponudbe, izpolnjen pogoj iz sodbe Upravnega sodišča Republike Slovenije št. I U 863/2021-21 z dne 11. 10. 2021, v kateri je sodišče pojasnilo, da je naknadno

pojasnjevanje in dopolnjevanje ponudb mogoče le za tiste elemente, katerih obstoj je mogoče objektivno preveriti. Po mnenju naročnika je v konkretnem primeru prišlo do očitne napake, saj je imel izbrani ponudnik že v času oddaje ponudbe sklenjeno zavarovanje za višji znesek, kot ga je zahteval naročnik, zato je to dejstvo objektivno preverljivo. Naročnik poudarja, da bi v primeru, če bi izbrani ponudnik zgolj spremenil svojo izjavo, njegovo ponudbo zavrnil, saj ne bi bilo mogoče objektivno preveriti, kaj je izbrani ponudnik nameraval storiti v času oddaje ponudbe. Vendar pa bi bilo neutemeljeno, da ne bi upošteval dejstva, da ima izbrani ponudnik že sklenjeno zavarovanje, zaradi česar mu ga ne bo treba skleniti ob podpisu pogodbe.

Naročnik je Državni revizijski komisiji 24. 7. 2023 odstopil dokumentacijo o postopku oddaje javnega naročila ter dokumentacijo o predrevizijskem postopku.

Vlagatelj se do navedb naročnika v odločitvi zahtevku za revizijo ni opredelil.

Državna revizijska komisija je pred meritorno obravnavo zahtevka za revizijo preverila, ali je vložen pravočasno in pri naročniku; ali vsebuje vse obvezne sestavine iz 15. člena ZPVPJN; ali ga je vložila aktivno legitimirana oseba iz 14. člena ZPVPJN; ali obstajajo omejitve iz 16. člena ZPVPJN in ali je dopusten. Ker je ugotovila, da so izpolnjeni vsi pogoji iz prvega odstavka 31. člena ZPVPJN, je zahtevek za revizijo na podlagi drugega odstavka 31. člena ZPVPJN sprejela v obravnavo.

Po pregledu dokumentacije o javnem naročilu ter preučitvi navedb vlagatelja, naročnika in izbranega ponudnika je Državna revizijska komisija odločila tako, kot izhaja iz izreka tega sklepa, iz razlogov, navedenih v nadaljevanju.

Vlagateljeve revizijske navedbe glede dopustnosti ponudbe izbranega ponudnika je treba presojati z vidika 29. točke prvega odstavka 2. člena ZJN-3, skladno s katero je dopustna ponudba, ki jo predloži ponudnik, za katerega ne obstajajo razlogi za izključitev in ki izpolnjuje pogoje za sodelovanje, njegova ponudba ustreza potrebam in zahtevam naročnika, določenim v tehničnih specifikacijah in v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, je prispela pravočasno, pri njej ni dokazano nedovoljeno dogovarjanje ali korupcija, naročnik je ni ocenil za neobičajno nizko in cena ne presega zagotovljenih sredstev naročnika. Skladno s prvim odstavkom 89. člena ZJN-3 naročnik odda javno naročilo na podlagi meril, po tem, ko preveri da so izpolnjeni naslednji pogoji: (a) ponudba je skladna z zahtevami in pogoji, določenimi v obvestilu o javnem naročilu ter v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, po potrebi ob upoštevanju variant iz 72. člena ZJN-3, in (b) ponudbo je oddal ponudnik, pri katerem ne obstajajo razlogi za izključitev iz 75. člena ZJN-3 in izpolnjuje pogoje za sodelovanje ter pravila in merila iz 82. ter 83. člena ZJN-3, če so ta bila določena.

Naročnik lahko v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila določi tiste pogoje za sodelovanje oziroma priznanje sposobnosti, ki so določeni v 76. členu ZJN-3. V skladu s prvim odstavkom 76. člena ZJN-3 lahko naročnik določi objektivna pravila in pogoje za sodelovanje, ki se nanašajo na: a) ustreznost za opravljanje poklicne dejavnosti, b) ekonomski in finančni položaj ter c) tehnično in strokovno sposobnost. Vse zahteve morajo biti povezane in sorazmerne s predmetom javnega naročila (drugi odstavek 76. člena ZJN-3). Naročnik lahko skladno s prvim odstavkom 93. člena ZJN-3 določi tudi posebne pogoje v zvezi z izvedbo javnega naročila, ki jih vključi v pogodbo o izvedbi javnega naročila (ti. izvedbeni pogoji), če so ti pogoji povezani s predmetom javnega naročila v skladu s šestim odstavkom 84. člena ZJN-3 in navedeni v povabilu k sodelovanju ali dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Ti pogoji lahko zajemajo gospodarske, inovativne, okoljske, socialne ali zaposlitvene vidike.

V predmetnem postopku oddaje javnega naročila je naročnik v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila v poglavju »6. Ugotavljanje sposobnosti ponudnikov« v podpoglavju »Č. Tehnična in kadrovska sposobnost ponudnika« v točki 11 med drugim določil naslednji pogoj:

»Ponudnik mora, če bo izbran kot najugodnejši ponudnik, pred podpisom gradbene pogodbe skleniti pogodbo o zavarovanju odgovornosti po 14. členu GZ.«.

Kot dokazilo za izkaz izpolnjevanja navedenega pogoja je naročnik navedel »ESPD«.

Naročnik je tako v obrazcu ESPD v poglavju »Del IV: Pogoji za sodelovanje« v razdelku »B: Ekonomski in finančni položaj« pri rubriki »Zavarovanje poklicne odgovornosti« kot tip zavarovanja navedel zavarovalno polico, in sicer z najmanjšo vsoto 400.000,00 EUR, ponudniki pa so morali (sami) vpisati znesek zavarovanja (vsoto in valuto), ki ga bodo zagotovili, ter podati izjave oziroma označiti pritrilni ali nikalni odgovor (izbrati ponujeno možnost »Da« ali »Ne«) na naslednja vprašanja:

- 1.) *»Kot gospodarski subjekt bomo zagotovili minimalni zahtevani znesek«,*
- 2.) *»Sem izvzet« in*
- 3.) *»Ali so te informacije brezplačno na voljo organom iz zbirke podatkov držav članic EU?«.*

Kot je navedel tudi vlagatelj, je naročnik v zvezi s predmetnim pogojem preko Portala javnih naročil prejel tudi naslednje vprašanje enega od zainteresiranih gospodarskih subjektov:

»[...] Naročnik v obrazcu ESPD v točki B. pri zavarovanju poklicne odgovornosti določa (oz. je fiksno vpisano) najmanjšo vsoto le te 400.000,00 EUR.

Glede na to, da gre za neobičajno visok znesek (poklicna odgovornost po zakonu je v minimumu določena na 50.000,00 EUR) naročnika sprašujemo, ali je s tem zavarovanjem morebiti mišljeno zavarovanje splošne (gradbene) odgovornosti? [...]«,

na katerega je 23. 5. 2023 ob 12.44 podal odgovor:

»Mišljeno je zavarovanje splošne gradbene odgovornosti. [...]«.

Državna revizijska komisija uvodoma ugotavlja, da je med strankama nesporno, da je naročnik zahteval, da bo imel izbrani ponudnik pred sklenitvijo pogodbe o izvedbi predmeta javnega naročila zavarovano odgovornost izvajalca za škodo v zvezi z opravljanjem svoje dejavnosti, skladno s 16. členom Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 199/21 s sprem.; v nadaljevanju: GZ-1) oziroma, kot je v razpisni dokumentaciji (napačno) navedel naročnik, skladno s 14. členom prej veljavnega Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17 s sprem.; v nadaljevanju: GZ). Oba navedena člena namreč v odstavku, ki ureja predmetno zavarovanje, vsebujeta enako besedilo, in sicer določata, da mora zavarovanje odgovornosti izvajalca za škodo » *vključevati odgovornost za škodo, ki bi nastala investitorju ali tretji osebi v zvezi z opravljanjem njegove dejavnosti, in mora kriti škodo zaradi malomarnosti, napake ali opustitve dolžnosti izvajalca in pri njem zaposlenih, pri čemer višina letne zavarovalne vsote ne sme biti nižja od 50.000 eurov*«. Med strankama dalje tudi ni sporno, da je naročnik zahteval, da bo morala biti višina letne zavarovalne vsote najmanj 400.000,00 EUR ter da so ponudniki za izkaz izpolnjevanja tega pogoja morali ustrezno izpolniti prej navedeni del obrazca ESPD, torej med drugim navesti zavarovalno vsoto v zavarovanju poklicne odgovornosti in podati izjavo, da bodo zagotovili minimalni zahtevani znesek.

V obravnavanem primeru je glede na revizijske navedbe med strankama sporno vprašanje, ali je bila dopolnitev izbranega ponudnika, ki jo je podal na poziv naročnika v zvezi z izpolnjevanjem predmetnega pogoja, dopustna oziroma skladna z določili ZJN-3, ter posledično tudi vprašanje, ali je naročnik ravnal pravilno, ko je (po dopolnitvi ponudbe) ocenil, da je izbrani ponudnik v ponudbi ustrezno zagotovil, da bo navedeni pogoj izpolnil v skladu z zahtevami naročnika.

Državna revizijska komisija na podlagi vpogleda v ponudbo izbranega ponudnika (v katero je vpogledal tudi vlagatelj) najprej ugotavlja, da je izbrani ponudnik v izpostavljenem delu obrazca ESPD za zavarovalno vsoto v njegovem zavarovanju poklicne odgovornosti vpisal znesek »500.000,00 EUR«, nato pa na nadaljnje vprašanje »Kot gospodarski subjekt bomo zagotovili minimalni zahtevani znesek« označil odgovor »Ne«. Vlagatelj je zaradi navedenega odgovora izbranega ponudnika z dopisom z dne 21. 6. 2023 naročniku posredoval poziv za spremembo prvotne odločitve o oddaji javnega naročila. Naročnik je – po razveljavitvi prvotne odločitve o oddaji javnega naročila – izbranega ponudnika s pozivom z dne 26. 6. 2023 pozval k razjasnitvi ponudbe in 27. 6. 2023 prejel njegov odgovor. Izbrani ponudnik je na naročnikov poziv posredoval dopis, v katerem je navedel, da je v obrazcu ESPD pravilno navedel, da ima sklenjeno zavarovanje v višini 500.000,00 EUR, pri vprašanju »Kot gospodarski subjekt bomo zagotovili minimalni zahtevani znesek« pa je pomotoma odgovoril z »Ne«, zato je pojasnilo priložil tudi popravljen obrazec ESPD, v katerem je pri tem vprašanju prečrtal odgovor »Ne« in vpisal odgovor »Da«, ter izjavo Zavarovalnice Triglav d.d. z dne 10. 6. 2020, iz katere izhaja, da ima od 13. 2. 2020 sklenjeno permanentno zavarovanje odgovornosti do 100.000,00 EUR za področje režije in do 500.000,00 EUR za ostala področja iz dejavnosti, lastnosti in pravnega razmerja po registraciji. Na podlagi prejete dopolnitve je naročnik ugotovil, da izbrani ponudnik predmetni pogoj izpolnjuje, zaradi česar je njegovo ponudbo ocenil kot dopustno.

Institut spremembe in dopolnitve ponudb urejata tako javnonaročniška zakonodaja Evropske unije kot tudi nacionalni pravni red. ZJN-3 v petem odstavku 89. člena določa, da lahko naročnik v primeru, če so ali se zdijo informacije ali dokumentacija, ki jih morajo predložiti ponudniki, nepopolne ali napačne oziroma če posamezni dokumenti manjkajo, zahteva, da ponudniki v ustreznem roku predložijo manjkajoče dokumente ali dopolnijo, popravijo ali pojasnijo ustrezne informacije ali dokumentacijo, pod pogojem, da je takšna zahteva popolnoma skladna z načeloma enake obravnave in transparentnosti. Naročnik od ponudnika zahteva dopolnitev, popravek, spremembo ali pojasnilo njegove ponudbe le, kadar določenega dejstva ne more preveriti sam. Predložitev manjkajočega dokumenta ali dopolnitev, popravek ali pojasnilo informacije ali dokumentacije se lahko nanaša izključno na takšne elemente ponudbe, katerih obstoj je pred iztekom roka, določenega za predložitev prijave ali ponudbe, mogoče objektivno preveriti. Če ponudnik ne predloži manjkajočega dokumenta ali ne dopolni, popravi ali pojasni ustrezne informacije ali dokumentacije, mora naročnik gospodarski subjekt izključiti. Očitne ali nebitvene napake naročnik lahko spregleda. Razen kadar gre za popravek ali dopolnitev očitne napake, če zaradi tega popravka ali dopolnitve ni dejansko predlagana nova ponudba, ponudnik ne sme dopolnjevati ali popravljati svoje cene brez DDV na enoto, vrednosti postavke brez DDV, skupne vrednosti ponudbe brez DDV, razen kadar se skupna vrednost spremeni v skladu s sedmim odstavkom 89. člena ZJN-3, in tistega dela ponudbe, ki se veže na tehnične specifikacije predmeta javnega naročila (šesti odstavek 89. člena ZJN-3).

Iz določbe petega odstavka 89. člena ZJN-3 izhaja, da ponudb po poteku roka za oddajo ponudb načeloma ni mogoče spreminjati oziroma popravljati, vendar pa lahko naročnik v določenih primerih od ponudnikov zahteva, da dopolnijo, popravijo, spremenijo ali pojasnijo ponudbeno dokumentacijo. Pozivanje k pojasnjevanju, dopolnjevanju ali popravku ponudb glede na dikcijo petega odstavka 89. člena ZJN-3 ni naročnikova dolžnost, temveč gre le za možnost, za katero se naročnik lahko odloči. Pri tem naročnik nima popolne diskrecijske pravice, saj mora vedno

ravnati v skladu s temeljnimi načeli javnega naročanja, zlasti načelom preglednosti in načelom enakopravne obravnave ponudnikov. Kot izpostavlja tudi vlagatelj, iz sodne prakse Sodišča Evropske unije (prim. npr. sodbe C-599/10, SAG ELV Slovensko in drugi, C-336/12 Manova, C-324/14 Partner Apelski Dariusz, C-387/14 Esaprojekt, in C-131/16 Archus in Gama) izhaja, da načelo enakega obravnavanja in zahteva po preglednosti nasprotujeta kakršnim koli pogajanjem med naročnikom in ponudnikom v okviru postopka oddaje javnih naročil, kar pomeni, da predložene ponudbe načeloma ni več mogoče spreminjati niti na pobudo naročnika niti na pobudo ponudnika, saj bi to sicer lahko pomenilo, da se naročnik v nasprotju z načelom enakega obravnavanja s ponudnikom zaupno pogaja o ponudbi v škodo drugih ponudnikov. Načelo enakega obravnavanja pa ne nasprotuje temu, da se ponudbo v točno določenem delu popravi ali dopolni, kadar so v zvezi z njo očitno potrebna pojasnila ali če je treba odpraviti očitne pisne pomote. Poziv javnega naročnika ponudniku, naj predloži zahtevane podatke in dokumente, načeloma ne sme zadevati ničesar drugega kot pojasnitev ponudbe tega ponudnika ali popravilo očitne napake v tej ponudbi, zato ponudniku ne sme na splošno omogočati, da predloži izjave in dokumente, katerih predložitev je bila zahtevana z razpisno dokumentacijo in ki niso bili predloženi v roku za predložitev ponudb. Poleg tega dopolnitve ali popravki prvotne ponudbe ne smejo privedi do njene bistvene spremembe, saj je mogoče prvotno ponudbo popraviti le izjemoma in le, če ta sprememba ne privede do tega, da se dejansko predloži nova ponudba. Naročnik mora ponudnike obravnavati enakopravno oziroma tako, da poziv k pojasnilom ne daje vtisa, da je neupravičeno koristil oziroma škodoval enemu ali več ponudnikom, na katere je bil naslovljen.

Na podlagi navedene zakonske podlage in izhodišč sodne prakse gre tako zaključiti, da je sicer dopuščena poprava oziroma dopolnitev podatkov iz ponudbene dokumentacije, vendar v omejenem obsegu in pod pogoji, da gre za takšne elemente oziroma podatke, katerih obstoj pred iztekom roka, določenega za predložitev ponudb, je mogoče objektivno preveriti, da ne gre za bistvene spremembe, ki bi dejansko privedle do nove ponudbe, in da je pri tem spoštovano načelo enakopravne obravnave ponudnikov.

Državna revizijska komisija glede na predhodno navedeno dejansko stanje v obravnavanem primeru ugotavlja, da je izbrani ponudnik v ponudbi (v obrazcu ESPD) najprej izrazil voljo glede izpolnjevanja spornega pogoja, saj je podal izjavo, da je zavarovalna vsota v njegovem zavarovanju poklicne odgovornosti 500.000,00 EUR (kar je več, kot je minimalni znesek 400.000,00 EUR, ki ga je zahteval naročnik), vendar je bila z njegovo označbo odgovora »Ne« na nadaljnje vprašanje in s tem podano izjavo, da ne bo zagotovil minimalnega zahtevanega zneska, ki je s predhodno izraženo voljo v nasprotju, ustvarjena nejasnost v njegovi ponudbi. Drži sicer navedba vlagatelja, da obrazec ESPD, skladno s tretjim odstavkom 79. člena ZJN-3, predstavlja uradno izjavo gospodarskega subjekta o tem, da zanj ne obstajajo razlogi za izključitev in da izpolnjuje pogoje za sodelovanje, hkrati pa zagotavlja ustrezne informacije, ki jih zahteva naročnik. Prav tako drži, da je v konkretnem primeru obrazec ESPD edini izraz ponudnikove volje glede (ne)izpolnjevanja pogojev, določenih v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, saj naročnik v zvezi s tem pogojem ni predvidel izpolnitve morebitnih drugih obrazcev, in posledično sam po sebi konstituiral dokazilo glede (ne)izpolnjevanja spornega pogoja. Vendar pa je treba pri presoji pravilne volje upoštevati vse podatke, ki jih je izbrani ponudnik navedel v (celotnem) obrazcu ESPD. Upoštevajoč navedeno ni mogoče slediti navedbi vlagatelja, da nikalni odgovor izbranega ponudnika v obrazcu ESPD o zagotovitvi minimalnega zneska zavarovanja predstavlja edini izkaz in izraz njegove ponudbene volje. V konkretnem primeru, kot že navedeno, ni mogoče spregledati izjave izbranega ponudnika (prav tako podane v obrazcu ESPD) o tem, da bo za zavarovanje poklicne odgovornosti zagotovil zavarovalno vsoto v višini 500.000,00 EUR. Tudi ta navedba izbranega ponudnika tako predstavlja izraz njegove volje, da izpolnjuje sporni pogoj oziroma da bo ob podpisu pogodbe o izvedbi predmeta javnega

naročila imel sklenjeno ustrezno zavarovanje poklicne odgovornosti. S tem, ko je izbrani ponudnik navedel zavarovalno vsoto, ki presega minimalni zahtevani znesek, je namreč (posredno) izjavil tudi, da bo zagotovil najmanj zahtevani znesek. Vendar, ker je pri naslednjem vprašanju »Kot gospodarski subjekt bomo zagotovili minimalni zahtevani znesek« označil odgovor »Ne«, sta si ponudbeni volji izbranega ponudnika, izraženi v obrazcu ESPD, med seboj nasprotujoči oziroma neskladni, posledično pa je njegova ponudba v tem delu nejasna.

Glede na ugotovljeno se Državna revizijska komisija strinja z vlagateljem, da v konkretnem primeru navedene nejasnosti oziroma neskladnosti v ponudbi izbranega ponudnika ni mogoče opredeliti kot očitne napake. Državna revizijska komisija je namreč že večkrat (npr. v zadevah št. 018-014/2017, 018-194/2018, 018-151/2019, 018-165/2020 in 018-027/2023) zavzela stališče, da je treba očitnost napake presojati z vidika možnosti njenega odkritja oziroma ugotovitve. Napaka je očitna le, če jo je v objektivnem smislu moč zaznati na prvi pogled (*prima facie*), kar pomeni, da jo je mogoče ugotoviti neposredno, ne pa šele z dodatnim pojasnjevanjem posameznih okoliščin stanja oziroma s preverjanjem pravilnosti le-tega, poleg tega mora biti pravilen podatek naročniku znan (posledično pa tudi na objektivni ravni preverljiv) že ob ugotovitvi očitne napake. Za opredelitev pomanjkljivosti v ponudbi za očitno napako morata tako biti izpolnjena dva pogoja, tj. da jo je mogoče zaznati na prvi pogled in da je naročniku pravilen podatek znan.

Kljub temu, da je izbrani ponudnik v obrazec ESPD vpisal zavarovalno vsoto, v obravnavanem primeru – zaradi podanih dveh nasprotujočih si izjav – ni mogoče na prvi pogled nedvoumno ugotoviti pravilne ponudnikove volje, zato tako ustvarjene nejasnosti v ponudbi izbranega ponudnika brez njegovega dodatnega pojasnila ni mogoče opredeliti za očitno napako v smislu 89. člena ZJN-3. Na podlagi izpolnjenih izjav v obrazcu ESPD, ki sta si med seboj v nasprotju, namreč naročniku ni moglo biti jasno, kakšna volja izbranega ponudnika glede izpolnjevanja spornega pogoja je obstajala že v času, kot je potekel rok za prejem ponudb. In ker naročnik ni upravičen nadomestiti volje ponudnika (prim. npr. odločitve Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-112/2013, 018-164/2015 in 018-027/2023), Državna revizijska komisija v okoliščinah konkretnega primera – ko je torej izbrani ponudnik v ponudbi podal izjavo, da bo zagotovil zavarovanje odgovornosti v znesku 500.000,00 EUR, in ko je bila zaradi njegove nadaljnje izjave, ki je bila s prej navedeno izjavo v nasprotju, povzročena nejasnost v njegovi ponudbi – ugotavlja, da je naročnik ravnal pravilno, ko te neskladnosti ni obravnaval kot očitne napake po 89. členu ZJN-3 (čeprav jo je sicer tako opredelil oziroma označil v odločitvi o zahtevku za revizijo) in je spregledal, temveč je izbranega ponudnika pozval k pojasnilu oziroma dopolnitvi ponudbe.

Državna revizijska komisija se dalje strinja z vlagateljem v tem, da odgovor izbranega ponudnika (posredovan na poziv naročnika) ne predstavlja zgolj pojasnila oziroma razjasnitve ponudbe, temveč (tudi) njeno dopolnitev, saj je izbrani ponudnik poleg pojasnila, da je v obrazcu ESPD pri odgovoru na vprašanje »Kot gospodarski subjekt bomo zagotovili minimalni zahtevani znesek« prišlo do pomote, posredoval tudi v tem delu popravljen obrazec ESPD in potrdilo zavarovalnice o sklenjenem zavarovanju. Vendar pa, kot bo pojasnjeno v nadaljevanju, ni mogoče slediti vlagateljevi navedbi, da je bila predmetna dopolnitev izbranega ponudnika v konkretnem primeru nedopustna oziroma v neskladju z določbo petega odstavka 89. člena ZJN-3.

Da je v ponudbi podal zmotno izjavo, da ne bo zagotovil minimalnega zahtevanega zneska, izbrani ponudnik v dopolnitvi dokazuje s potrdilom Zavarovalnice Triglav d.d. z dne 10. 6. 2020, iz katerega izhaja, da ima od 13. 2. 2020 sklenjeno permanentno zavarovanje odgovornosti v znesku, kot ga je vpisal v ponudbi (tj. 500.000,00 EUR). Med strankama ni sporno, da predmetno potrdilo zavarovalnice o sklenjenem zavarovanju odgovornosti oziroma zavarovalna polica z razpisno dokumentacijo ob predložitvi ponudb ni bila zahtevana, zato je nerelevantno vlagateljevo

sklicevanje na stališče, navedeno v eni izmed pravnih literatur, glede nedopustnega dopolnjevanja ponudbene dokumentacije v primeru umanjkanja zahtevane zavarovalne storitve v ponudbi. V obravnavanem primeru je namreč naročnik v fazi oddaje ponudb za izkaz izpolnjevanja spornega pogoja od ponudnikov zahteval le predložitev izpolnjenega obrazca ESPD, torej zgolj podajo izjave, da bodo ta pogoj v primeru, da bodo izbrani, izpolnili pred podpisom pogodbe, kar pomeni, da gre za objektivno dokazovanje pomote oziroma prave ponudbene volje, ne pa za dokazovanje izpolnjevanja pogoja.

Državna revizijska komisija se na tem mestu ne more strinjati z vlagateljem, da s strani izbranega ponudnika posredovana izjava zavarovalnice (in popravljen obrazec ESPD) predstavljata samoiniciativno dopolnitev in spremembo ponudbe, ki je naročnik ne bi smel upoštevati. Izbrani ponudnik namreč ponudbe ni samovoljno dopolnjeval, temveč je to storil na poziv naročnika, ki ima (tako kot pravilno navaja vlagatelj) skladno s petim odstavkom 89. člena ZJN-3 možnost (in ne dolžnost), da zahteva, da gospodarski subjekti predložijo manjkajoče dokumente ali dopolnijo, popravijo ali pojasnijo ustrezne informacije ali dokumentacijo. S tem, ko se je naročnik v obravnavanem primeru (sam) odločil, da bo izbranega ponudnika pozval k razjasnitvi oziroma dopolnitvi ponudbe, izbranemu ponudniku zaradi tega, ko je pojasnilu (predloženem na naročnikov poziv) predložil dodatne listine, s katerimi je dokazoval v ponudbi izjavljeno voljo in hkrati storjeno napako, ni mogoče očitati samovoljnega dopolnjevanja ponudbe, ki ne bi bilo skladno s petim odstavkom 89. člena ZJN-3. Čeprav namreč naročnik teh listin od izbranega ponudnika ni izrecno zahteval, pa je od njega zahteval razjasnitev ponudbe, kar pomeni, da je bila na izbranem ponudniku dolžnost oziroma breme, da naročniku dokaže svojo zмотo v ponudbi. S predložitvijo potrdilom zavarovalnice o (že) sklenjenem in veljavnem zavarovanju je tako izbrani ponudnik dokazoval, da je v ponudbi pri eni izmed podanih izjav (pomotoma) podal napačen odgovor in da izpolnjuje sporni pogoj.

Glede na to, da je naročnik s spornim pogojem zahteval, da bo imel izbrani ponudnik (pred podpisom pogodbe) sklenjeno zavarovanje odgovornosti v višini najmanj 400.000,00 EUR, izbrani ponudnik pa je kot dokazilo predložil potrdilo zavarovalnice, iz katerega izhaja, da ima od 13. 2. 2020 sklenjeno trajno zavarovanje (do preklica) z zneskom, kot ga je vpisal tudi v ESPD in ki presega zahtevani minimalni znesek, Državna revizijska komisija ugotavlja, da je izbrani ponudnik na objektivno preverljiv način izkazal, da je bila v ponudbi (tj. do poteka roka za predložitev ponudb) pravilna tista njegova izjava ponudbene volje, da sporni pogoj izpolnjuje oziroma da bo pred sklenitvijo pogodbe imel sklenjeno ustrezno zavarovanje. Povsem nerazumno bi namreč bilo, da bi ponudnik, ki določen pogoj, katerega izpolnitev naročnik zahteva šele pred podpisom pogodbe, v trenutku predložitve ponudbe že izpolnjuje, v ponudbi izjavil, da pogoja ne bo izpolnil. Ob tem gre zgolj pojasniti, da je v obrazcu ESPD pri vseh vprašanjih, pri katerih je treba označiti odgovor oziroma izbrati možnost »Da« ali »Ne«, vnaprej podan odgovor »Ne«, zato mora biti ponudnik pri pripravi ponudbe v teh delih še posebej pozoren, saj se lahko zgodi, da ponudnik po tem, ko v zvezi z določenim vprašanjem že izrazi voljo (kot je v obravnavanem primeru storil izbrani ponudnik s tem, ko je v izpostavljenem delu obrazca ESPD že vpisal znesek zavarovanja), spregleda, da mora (pravilno) odgovoriti še na nadaljnja vprašanja v tej rubriki v zvezi z izpolnjevanjem istega pogoja.

Pri tem Državna revizijska komisija ne more slediti vlagatelju v tem, da je izbrani ponudnik v dopolnitvi ponudbe spremenil svojo ponudbeno voljo na način, kot pred potekom roka za oddajo ponudb ni obstajal. Izbrani ponudnik je namreč v dopolnitvi svoje ponudbe (zgolj) potrdil v ponudbi že izraženo voljo, ki jo je podal z navedbo zneska zavarovanja v obrazcu ESPD in s katero je podal tudi izjavo, da bo zagotovil zavarovanje odgovornosti v tem znesku. Ker je v dopolnitvi ponudbe s tem, ko je predložil dokazilo o obstoju zavarovanja v ustrezni višini, potrdil svojo

ponudbeno voljo, ki je obstajala že v trenutku oddaje ponudbe, posledično tudi ni prišlo do takšne spremembe, ki bi privedla do nove ponudbe.

Državna revizijska komisija sicer ne oporeka navedbi vlagatelja, da je tudi trajno zavarovanje mogoče odpovedati, vendar je takšna trditev, upoštevajoč pravilo o trditveno-dokaznem bremenu (7. in 212. člen Zakona o pravnem postopku, Uradni list RS, št. št. 26/99 s sprem., v povezavi s 13. členom ZPVPJN), preveč pavšalna, saj vlagatelj zgolj navaja, da *bi lahko bilo* zavarovanje odpovedano, pri čemer tudi ne predloži nobenega dokaza, da v dopolnitvi ponudbe predloženo zavarovanje izbranega ponudnika ni (več) veljavno. Poleg tega je treba poudariti, da je zavarovanje odgovornosti za škodo v zvezi z opravljanjem dejavnosti, skladno s prvim odstavkom 16. člena veljavnega GZ-1 (in s prvim odstavkom prej veljavnega 14. člena GZ, ki ga je v okviru spornega pogoja navedel naročnik v razpisni dokumentaciji), eden izmed pogojev za opravljanje dejavnosti gradbeništva, kar pomeni, da – razen glede zahtevane minimalne višine – ne gre za pogoj, vezan zgolj na izvedbo predmetnega javnega naročila, temveč ga morajo za opravljanje dejavnosti gradbeništva izpolnjevati vsi izvajalci (izvzeta so le določena zaključna gradbena dela), neizpolnjevanje tega pogoja pa predstavlja celo prekršek izvajalca (5. alineja prvega odstavka 122. člena GZ-1).

V posledici vsega navedenega Državna revizijska komisija ugotavlja, da je izbrani ponudnik izkazal, da je v ponudbi pri izpolnjevanju obrazca EPSD v spornem delu napravil napako in pri odgovoru na vprašanje, ali bo zagotovil minimalni zahtevani znesek zavarovanja, pomotoma izbral napačen, tj. nikalni odgovor, pri čemer je pri dopolnitvi ponudbe izbranega ponudnika šlo zgolj za potrditev ob oddaji ponudbe že izražene ponudbene volje (in ne za njeno spremembo). Izbrani ponudnik je namreč že v ponudbi v obrazec ESPD vpisal ustrezen znesek zavarovanja, v dopolnitvi ponudbe pa je zgolj priložil dokazilo, da ima sklenjeno trajno zavarovanje. Zato v obravnavanem primeru ni mogoče ugotoviti, da se dopolnitev ponudbe izbranega ponudnika nanaša na takšen element, katerega obstoj pred iztekom roka, določenega za predložitev ponudbe, ni bilo mogoče objektivno preveriti, s čimer bi bila podana omejitev dopolnjevanja ponudbe iz petega odstavka 89. člena ZJN-3.

Ob tem Državna revizijska komisija še ugotavlja, da naročniku pri pozivanju izbranega ponudnika k dopolnitvi ni mogoče očitati kršitve načela enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3 in peti odstavek 89. člena ZJN-3). Naročnik vlagatelja ni obravnaval drugače oziroma manj ugodno kot izbranega ponudnika, saj je preverjal le dopustnost po merilih prvouvrščene (najugodnejše) ponudbe, tj. ponudbe izbranega ponudnika. Tako niti ni moglo priti do situacije, ko bi naročnik k dopolnitvi ponudbe pozival zgolj izbranega ponudnika, ne pa tudi vlagatelja. Prav tako naročniku ni mogoče očitati kršitve načela transparentnosti (6. člen ZJN-3), kot to zatrjuje vlagatelj, saj gre ugotoviti, da je naročnik pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika ravnal v okviru določil lastne dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila in ZJN-3. Vlagatelj sicer pravilno poudarja, da je naročnik vezan na določila lastne razpisne dokumentacije, vendar zgolj s tem, ko je za izkaz izpolnjevanja spornega pogoja določil predložitev izpolnjenega obrazca ESPD, dopolnjevanje le-tega samo po sebi še ne predstavlja kršitve določb dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, ob tem, da naročnik morebitnih določb, ki bi preprečevale dopolnjevanje ponudb (tudi v tem delu) v razpisni dokumentaciji ni predvidel. Zato v primeru, ko je dopolnjevanje skladno z določbami ZJN-3 – kar je v obravnavanem primeru ugotovila tudi Državna revizijska komisija – naročniku ni mogoče očitati, da s tem, ko je izbranemu ponudniku omogočil dopolnitev ponudbe, ni spoštoval določil razpisne dokumentacije, vezanih na obveznost predložitve obrazca ESPD.

Dalje Državna revizijska komisija ugotavlja, da se dopolnitev izbranega ponudnika tudi ne nanaša na tehnične specifikacije javnega naročila, kot to zatrjuje vlagatelj. Dejstvo, da je naročnik sporno

zahtevo umestil v poglavje o tehnični in kadrovske sposobnosti, ne predstavlja podlage za zaključek, da gre za tehnično zahtevo, temveč ravno nasprotno – takšna umestitev nakazuje, da naročnik ta pogoj šteje kot za pogoj za sodelovanje, saj se v skladu z že navedenim 76. členom ZJN-3 lahko pogoji za sodelovanje med drugim nanašajo na tehnično in strokovno (tj. tudi kadrovske) sposobnost ponudnika (točka c) prvega odstavka 76. člena ZJN-3). Vendar ne glede na naročnikovo opredelitev in umestitev predmetne zahteve v razpisni dokumentaciji ter ne glede na to, ali slednja v konkretnem primeru dejansko predstavlja pogoj za sodelovanje ali morda celo pogoj za izvedbo javnega naročila, zahteva o obveznosti sklenitve zavarovanja odgovornosti izvajalca že po sami naravi stvari ne more predstavljati načina tehnične izvedbe javnega naročila. Na podlagi takšnega zavarovanja zavarovalnica jamči za škodo, za katero je odgovoren izvajalec (nastalo zaradi strokovne napake izvajalca, malomarnosti ali opustitve katerega od varnostnih ukrepov in ki ima za posledico poškodovanje oseb ali stvari). Zato je razumljivo, da naročnik pričakuje, da bo izbrani ponudnik (sploh ker gre za pogoj, ki ga za opravljanje dejavnosti določa že sama gradbena zakonodaja) imel to zavarovanje sklenjeno, preden bo pričel z izvajanjem del (torej bo ta pogoj izpolnjen pred izvedbo predmeta javnega naročila), česar pa nikakor ni mogoče šteti kot tehnične zahteve oziroma načina tehnične izvedbe javnega naročila. Upoštevajoč navedeno gre vlagatelj očitno, da je dopolnitev in sprememba ponudbe izbranega ponudnika v nasprotju s šestim odstavkom 89. člena ZJN-3 (ki med drugim prepoveduje popravek ali dopolnitev tistega dela ponudbe, ki se veže na tehnične specifikacije predmeta javnega naročila), zavrniti kot neutemeljenega.

Državna revizijska komisija upoštevajoč vse navedeno zaključuje, da se dopolnitev oziroma sprememba ponudbe izbranega ponudnika v konkretnem primeru ne nanaša na takšne elemente oziroma podatke, katerih obstoj pred iztekom roka, določenega za predložitev ponudb, ni bilo mogoče objektivno preveriti, da ne gre za bistveno spremembo, ki bi dejansko privedla do nove ponudbe, da se ne veže na tiste dele ponudbe, ki jih ni dopustno dopolnjevati, prav tako pa pri tem ni bilo kršeno načelo enakopravne obravnave ponudnikov. Zato ugotavlja, da je naročnik pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika pravilno ugotovil, da izbrani ponudnik izpolnjuje sporni pogoj, kot ga je v trenutku oddaje ponudbe zahteval naročnik v razpisni dokumentaciji, tj. da je podal izjavo v obrazcu ESPD, da bo pred podpisom pogodbe imel sklenjeno zavarovanje odgovornosti po 14. členu GZ (oz. pravilno po 16. členu GZ-1) v minimalnem zahtevanem znesku v višini 400.000,00 EUR.

V posledici vsega navedenega Državna revizijska komisija ugotavlja, da naročniku pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika ni mogoče očitati kršitve določb ZJN-3 in določb dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila. Ker vlagatelj v okviru zahtevka za revizijo ni uspel izkazati naročnikovih kršitev v postopku oddaje javnega naročila, je Državna revizijska komisija na podlagi 1. alineje prvega odstavka 39. člena ZPVPJN njegov zahtevek za revizijo zavrnila kot neutemeljenega.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 1. točke izreka tega sklepa.

Vlagatelj je v zahtevku za revizijo uveljavljal povračilo stroškov, nastalih v postopku pravnega varstva. Ker z zahtevkom za revizijo ni uspel, je Državna revizijska komisija v skladu z določbo tretjega odstavka 70. člena ZPVPJN njegovo zahtevo za povračilo stroškov postopka pravnega varstva zavrnila. Ob tem gre še pojasniti, da je vlagatelj – kljub napačnem pravnem pouku v izpodbijani odločitvi o oddaji javnega naročila – vplačal ustrezno višino takse (skladno z določbo drugega odstavka 71. člena ZPVPJN), zato Državna revizijska komisija o vračilu (preveč) plačane takse ni odločala, kar je iz previdnosti v zahtevku za revizijo zahteval vlagatelj.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 2. točke izreka tega sklepa.

Pravni pouk:

Upravni spor zoper to odločitev ni dovoljen.

Predsednica senata:
dr. Mateja Škabar,
članica Državne revizijske komisije

Vročiti:

- naročnik,
- vlagatelj,
- izbrani ponudnik,
- Republika Slovenija, Ministrstvo za javno upravo.

Vložiti:

- v spis zadeve, tu.